

JERNUDVINDING I SNORUP

Foto: Leif Sønderskov

Slaggeblok fra jernudvindingsanlæg.

Gennem 400 år fra år 200 til 600 har egnen omkring Snorup mellem Horne og Tistrup været centrum for jernudvinding af myremalm. Slaggeblokke fra jernudvindingsanlæg har gennem århundrede været til gene for landmanden, fordi de lå i vejen for ploven. Slaggeblokkene vejer fra 100 til 500 kg. Først i 1985 blev der for alvor indledt udgravninger, efter at Jes Østergaard, Hornelund havde kontaktet Varde Museum. Han havde på en mark i Snorup, Snorupvej 12, som tidligere havde tilhørt Brdr.

Jørgensen, stødt på et større antal slaggeblokke fra jernudvindingsovne. Allerede ved den første udgravning blev der fundet 35 jernbarer, udvunden uforarbejdet jern.

Under ledelse af museumsinspektør Olfert Voss fra Nationalmuseet, blev der de følgende år iværksat et større udgravningsarbejde. Med magnetometer blev markerne undersøgt, og på et område indenfor en afstand af 2-5 km blev der påvist yderligere 7 jernudvindingspladser med mere end 9000 ovne, hvor der kan være produceret omkring 450 tons jern.

Der er blevet brugt ca.1 kubikmeter trækul til en jernudvinding. Slaggen smelter og bliver flydende ved 1200 grader, mens jernet først smelter ved omkring 1500 grader. Jernet bliver altså ikke smeltet, men udvundet.

Omkring år 600 gik jernudvindingen i stå, måske fordi den omfattende produktion havde udpint skoven så meget, at der ikke har kunnet skaffes træ nok til at brænde det trækul, der skulle bruges til ovnene. Med redskaber af det nye materiale jernet, blev mennesket meget mere effektivt end før. En del af jernet er også blevet eksporteret. Egnen var således et magtcentrum.

Mod Horne er der fundet slaggeblokke på Poul Tarps mark (Lundagervej). I kirkegårdsdiget ses også stykker af slagger. Kortlægningen af jernudvindingspladsen i Snorup blev bl.a. støttet af Primo Plast.

Kurt Nielsen

Foto: Leif Sønderskov

Slaggeblokke i kirkegårdsdiget i Horne

Foto Leif Sønderskov